

A dabasi templom és a templom körüli temető létesítése a rendelkezésre álló adataink alapján a 12. századra mehet vissza. A falcsontokat a II. Béla verettel keltezett barna homokba alapozták. A maradék 5 Árpád-kori veretünk és a 3 friesachi dénár sajnos mind szórvány. A II. István érem az alapozási árokban volt, a 3. szelvényben. Két lyukkal fúrták át, feltehetően fel függesztés céljából. Egy II. Géza érem a humuszrétegben volt. A templomnak volt egy pénzekkel egyértelműen keltezhető Zsigmond-kori építési fázisa. A templombelső feltöltéséből igen sok szórvány érem került elő, nagyobb részük Nagy Lajos és Luxemburgi Zsigmond verete volt. Erre az időszakra keltezhetjük a település fénykorát. A 137 késő középkori érméből mindössze 6 köthető konkrét sírhoz. A Templomdomb területén, másodlagos pozícióból került elő Luxemburgi Zsigmond két aranyforintja.

Munkatársak: Buránszki Nóra, Füredi Ágnes, Sarkadi Gergely régészek, Hegyi Borbála, Mihácz-Pálfi Anett, Nyúl János Tibor egyetemi hallgatók, Hajdu László, Hajdú Károly, Kiss József, Kóka István, Márkus Balázs, Paizs Miklós, Vécsi Tibor technikusok, Hostyánszki Attila restaurátor, Gudmon Sándor, Kosztolányi Gyula, Rácz Bernát, Rácz Nándor önkéntes fémkeresők, Elekes Zoltán, Horváth Árpád, Lajos Tamás, Nagy Zsombor, Máté Mária, ifj. Papp László, Ronga Máté, Szerencsi Zoltán, Valentin Krisztián önkéntesek.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

50. Dabronc, Kossuth Lajos utca 50. (MRT 3. k. 12 / 5. lh., KÖH 7737)

(Veszprém megye) B?, I

A Sümeg és térsége (Sümeg II. ütem) szennyvízhálózat kiépítése és szennyvíztisztító telep kapacitás bővítése c. projekt keretében a Sümegi Regionális Szennyvíztársulás beruházásában a Laczkó Dezső Múzeum feltárást végzett Dabroncon a Kossuth L. és a Petőfi S. utcában, illetve a temető mellett 2013. május 8-án és július 1–4 között. A lelőhely kora bronzkori településként ismert. A kijelölt szakaszon őskori leletet nem találtunk ugyan, de a feltárt 13 objektum formája alapján lehet bronzkori (gödrök és cölöphelyek). Leletanyag egyiket sem datálta.

REGENYE JUDIT

51. Debrecen, Józsa, Vállalkozói Telephelyek (KÖH 85651)

(Hajdú-Bihar megye) Á, Ú

A lelőhelyen található 0160/57-es és 0160/77-es helyrajzi számú ingatlanokon 2013. november 7-én terepbejárást folytatott a Déri Múzeum örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez.

A helyszín Debrecen, Józsa városrésztől D-re, a 35-ös sz. főút Ny-i oldalán fekszik, a Tócsó-patak É–D-i irányú magaspártján, attól mintegy 500 m-re Ny-ra. A 0160/77-es terület a bejárásakor szántott, elboronált, az előző napi esőtől enyhén megázott volt. A telek teljes hosszában kerültek elő Árpád-korra és újkorra keltezhető kerámiatöredékek. A 0160/56-os ingatlanon a síttes, törmeléken halmok és betonelemek miatt a terület régészeti érintettségének felmérésre nem volt mód, de feltételezhető, hogy a fentiekben leírt lelőhely É-i és D-i irányban is folytatódik.

Munkatárs: Czákó Viktória geodéta.

HULLÁM DÉNES

52. Debrecen, Szepes határa (Hajdú-Bihar megye) U, B, V, Á, Kú

A Debrecen, Szepes településrész és a Szováti út között tervezett 22 kV-os gerincvezeték, valamint a 0426/21 helyrajzi számú ingatlanon létesítendő kompakt transzformátorállomás között tervezett 22 kV-os földkábel nyomvonalának régészeti örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését célzó bejárást a Déri Múzeum munkatársai végezték 2013. március 12–13. között.

Korhány-halom 2. (KÖH 31763): A halom Szepestől Ny-ra, a Kovács-tanyára kivezető földút végén, attól É-ra, a tervezett nyomvonal pufferzónájában található. A halom nagyobb része művelés alól kivont, de környezetét aktívan művelik. A kurgán területén késő bronzkori kerámiát gyűjtöttünk.

Kovács-tanya (KÖH 83917): A tervezett földkábel É-i, a törzsvezetékhez kapcsolódó szakaszától K-re, a pufferzónában, Szepestől Ny-ra, a Kovács-tanyára kivezető földút É-i és D-i oldalán lévő É–D-i irányú gerincen újkőkori, Árpád-kori és kora újkori kerámiákat gyűjtöttünk.

Szepes-pusztá (KÖH 83919): A nyomvonal DNy-i részén 2013. március 12-én azonosítottuk a régészeti lelőhelyet, mely Szepestől Ny-ra, a Kovács-tanyára kivezető földút tengelyének meghosszabbításánál a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság telepétől É-ra fekszik. A közepesen intenzívnek mutató lelőhely egy D–É-i háton található, ahonnan a vaskorra és Árpád-korra keltezhető kerámiákat szedtünk össze.

Munkatársak: Dani János, Tóth Mihályné Andrea.

HULLÁM DÉNES

53. Detk, Bika-dűlő 1. (KÖH 84051)

(Heves megye) Ő, Sza

A Dobó István Vármúzeum a Mátrai Erőmű Zrt.-vel kötött megállapodás szerint, 2013. augusztus 21.–szeptember 24. között a lelőhelyen, a 061/5–6, a 061/8–9, a 049, a 047, a 024 és a 046/1 hrsz.-ú ingatlanokon megelőző régészeti feltárást végzett. A kutatást a Visonta I. lignit bányatelen a régészeti lelőhelyet érintő Tarnóca-patak mederát helyezése tette szükségessé. A nyomvonalba eső 1,02 ha-on a humusztal és feltárt terület 4088,2 m² nagyságú volt.

A Mátraalja hegylábi felszínét az Alföld irányában a folyókkal és patakokkal szabdalta völgyközi hátság tagolja. A lelőhely a Tarnóca-patak völgytalp közelében és a közepmagas teraszán található. A lelőhely Detk községtől DK-i irányban, kb. 7 km-re, a 3-as sz. műút D-i oldalán található. A Tarnóca-patak új nyomvonalszakasza a Bika-dűlő területét középen átszeli. Ezen a részen, 8 m szélességben kutatóárkot húztunk.

A megfigyelt talajrétegek a következők voltak: a humuszszodott, sötétbarna színű felső talajréteg 80–90 cm mélységig, alatta az altalaj erősen agyagos, sárgásbarna színű, gyorsan száradó. Összesen 10 régészeti objektumot azonosítottunk. Az objektumok körül 20 m-es sugarú körben tovább humuszoltattunk. Újabb régészeti jelenségeket nem kerültek elő.

A terepbejárásokon a lelőhelyen közepes intenzitású őskori, szarmata és középkori telepet azonosítottak. A korábbi kutatási eredményektől eltérően a régészeti feltárás során szórványos őskori és szarmata telepjelenségeket figyeltünk meg. A feltárt régészeti objektumok között 2 kemence, 2 K–Ny-i irányú árok, 6 cölöplyuk és gödrök voltak. A feltárt, szórványos telepjelenségek oka az lehet, hogy az új meder nyomvonala a lelőhely